

Förvaltnings- och kommunminister
Mari Kiviniemi
Finansministeriet

Ärade minister,

Svenska Finlands folkting vänder sig till er med anledning av de omfattande strukturreformer inom förvaltningen som är aktuella i dagens Finland. Eftersom finansministeriet inom sitt verksamhetsområde ansvarar för utvecklandet av förvaltningen i landet önskar Folktinget i enlighet med sitt lagstadgade uppdrag (1331/2003) fästa er uppmärksamhet vid angelägna svenska frågor som har anknytning till reformerna.

Folktinget har med stor oro följt med den aktuella samhällsutvecklingen, som leder till att myndigheternas möjligheter att säkerställa servicen på svenska kommer att försvagas på flera håll i landet. Statsmakten har bland annat lagt ner verksamheten vid en del tvåspråkiga myndigheter med svenska som majoritetsspråk och omvandlat dessa till avdelningar eller enheter inom större myndigheter med finska som majoritetens språk. Ett exempel på detta är den aktuella polisförvaltningsreformen.

Folktinget understryker att denna utvecklingstrend är synnerligen problematisk ur svensk synvinkel. Det finns en risk för att servicen på svenska på grund av detta omvandlas till en stödfunktion för att förvaltningen som helhet ska kunna ge service på svenska. Folktinget betonar att självständiga svenska förvaltningsstrukturer är nödvändiga för att myndigheterna ska kunna säkerställa medborgarnas rätt till heltäckande och kvalitativt högtstående service på svenska också i framtiden.

De språkliga rättigheterna är tryggade i Finlands grundlag (17 §), medan administrativa gränser inte är det. Däremot erbjuder grundlagens bestämmelser om sinsemellan förenliga områdesindelningar (122 §) möjligheten att bilda språkligt enhetliga förvaltningsområden där majoritetens språk är finska eller svenska. Folktinget betonar att det inte är ändamålsenligt att splittra de svensk- och tvåspråkiga områdena, eftersom det i praktiken är betydligt svårare att ordna myndighetsservice på svenska inom verksamhetsområden med endast en liten andel av den svenskspråkiga befolkningen.

Justitieministeriets arbetsgrupp Grundlagen 2008 har under ledning av justitieminister Tuija Brax uppmärksammat medborgarnas språkliga rättigheter i en promemoria om ändringsbehov i grundlagen (OMTR 2008:8 Promemoria av arbetsgruppen Grundlagen 2008, 9.10.2008). Arbetsgruppen fastslår att strukturförändringarna inom den offentliga förvaltningen har betydelse för de språkliga rättigheterna och i praktiken kan inverka på hur de språkliga rättigheterna säkerställs. Arbetsgruppen nämner revideringen av statens regionförvaltning, dvs. finansministeriets sk. ALKU-projekt, som exempel på en sådan strukturreform (s. 41-42).

Arbetsgruppen konstaterar att svenskspråkiga områden har splittrats på grund av olika förvaltningsreformer inom den offentliga förvaltningen, så att den svenskspråkiga befolkningen har erhållit en minoritetsställning inom de nya områdena (s. 42). Arbetsgruppen drar slutsatsen: "När det gäller förverkligandet av de språkliga rättigheterna innebär de inledda och de redan genomdrivna ändringarna av förvaltningsstrukturerna hot som man bör eftersträva att avvärja" (s. 91). Folktinget ser detta auktoritativa ställningstagande som en signal till den övriga statsförvaltningen om att de språkliga rättigheterna bör ges tillbörlig prioritet inom ramen för aktuella och kommande förvaltningsreformer.

Folktinget önskar ännu lyfta fram tre strukturreformer inom finansministeriets verksamhetsområde som Folktinget har tagit ställning till under år 2008:

1. Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland

Finansministeriets planerar att lägga ner verksamheten vid Raseborgs magistrat och magistraten i Åboland med svenska som majoritetsspråk och omvandla dessa till enheter vid Esbo magistrat respektive magistraten i Åboregionen med finska som majoritetsspråk. En språklig konsekvensbedömning har enligt Folktingets uppfattning inte ingått i planeringsprocessen.

- Folktinget hänvisar till de synpunkter som har lyfts fram i denna skrivelse och konstaterar att följande två alternativ garanterar den svenska servicen på längre sikt: a) att bevara magistraterna som självständiga magistrater eller b) att sammanslå de båda magistraterna, så att majoritetsspråket svenska bevaras.

2. Konsumentrådgivningen

En styrgrupp vid finansministeriet planerar för den process där den kommunala konsumentrådgivningen överförs till tre ansvarsmagistrater i landet. Enligt styrgruppens förslag handhas konsumentrådgivningen på svenska i framtiden av tre konsumentrådgivare med utmärkta kunskaper i svenska.

- Folktinget understryker att tre konsumentrådgivare för hela den svenskspråkiga befolkningens behov av rådgivningstjänster är helt otillräckligt. De språkliga konsekvenserna av förslaget är i så fall att svenskspråkiga kunder och finskspråkiga kunder inte erbjuds konsumentrådgivning på lika grunder, vilket också inverkar på de svenskspråkiga kundernas rättsskydd.

3) Statens regionförvaltning

Finansministeriets strukturprojekt syftar till att omvandla sex tvåspråkiga myndigheter inom statens regionalförvaltning till två regionförvaltningsmyndigheter. En språklig konsekvensbedömning ingår i projektets mandat.

- Folktinget konstaterar att projektet i sin helhet har ytterst stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningens möjligheter att få service på svenska i framtiden. De nya myndigheterna har en lagenlig skyldighet att erbjuda heltäckande service också på svenska. Denna myndighetservice måste fungera i praktiken – inte enbart på formell nivå. Inom vissa sektorer är det nödvändigt med en koncentration av tjänster, exempelvis i fråga om det svenska bildningsväsendet.

Folktinget lyfter ännu fram två frågor med anknytning till projektet:

- *landskapet Mellersta Österbotten med tvåspråkiga Karleby stad som centralort bör hänföras till samma verksamhetsområde som det tvåspråkiga landskapet Österbotten och landskapet Södra Österbotten när statsmakten fattar beslut om statens regionindelning.*
- *Kustens skogscentral bör bevaras. De svensk- och tvåspråkiga områdena bildar en helhet inom Kustens skogscentrals verksamhetsområde, och tack vare detta finns det en fungerande tvåspråkig skogsförvaltning i Finland.*

Svenska Finlands folkting hänvisar till synpunkterna i denna skrivelse och ber er verka för att den svenskspråkiga befolkningens rätt till lagenlig service på svenska och myndigheternas möjligheter att erbjuda denna service på lika grunder säkerställs inom ramen för samtliga förvaltningsprojekt inom finansministeriet.

Helsingfors den 22 oktober 2008

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Ulla-Maj Wideroos
folktingsordförande

Stefan Svenfors
folktingssekreterare

Kristina Beijar
sakkunnig i förvaltningsärenden